

Lakivaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi verotuslain 132 §:n ja laiksi liikevaihtoverolain 73 §:n muuttamisesta.

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 6 päivältä marraskuuta 1979 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 146 (1979 vp.). Valiokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt esityksestä valtiovarainvaliokunnan lausunnon, joka on mietinnön liitteenä. Valiokunnassa ovat asiantuntijoina olleet kuultavina valtiovarainministeriöstä vanhempi hallitussihteeri Esa Aalto, oikeusministeriöstä lainsäädäntöneuvokset Matti Savolainen ja Pekka Nurmi sekä lainsäädäntösihteeri Salme Kandolin, sisäasiainministeriöstä poliisiylitarkastaja Raimo Turkki ja nuorempi hallitussihteeri Raija Isotalo, verohallituksesta toimistopäällikkö Risto Liimatainen, tullihallituksesta apulaisosastopäällikkö Reijo Virtanen ja toimistopäällikkö Veli Tiihonen, asuntohallituksesta tutkija Eero Tanskanen, väestörekisterikeskuksesta toimistopäällikkö Risto Alhava, tilastokeskuksesta toimistopäällikkö Hannu Digert ja suunnittelija Markku Suur-Kujala, valtion tietokonekeskuksesta tuotantopäällikkö Erkki Huotilainen, keskusrikospoliisista toimistopäällikkö Kaarlo Nummela, Helsingin raastuvanoikeudesta oikeusneuvosmies Erkki Mali, Helsingin yliopistosta professori Edward Andersson, kansaneläkelaitoksesta osastopäällikkö Risto Lumento ja toimistopäällikkö Kauko Halminen, valtion teknillisen tutkimuskeskuksen rakennustalouden laboratorista tutkija Kari Matikainen, Suomen Pankista osastopäällikkö Erkki Vehkamäki, Keskuskauppakamarista osastopäällikkö Jukka Tikkanen, Pääkaupunkiseudun tietokeskuskuntainliitosta toimitusjohtaja Tarmo Ruosteenoja, Keskusmetsälautakunta Tapiosta apulaisjohtaja Toivo Matilainen, Suomen Asianajajaliitosta asianajaja Pentti Koski, Veronmaksajain Keskusliitto ry:stä oikeustieteen kandidatti Markku Lemmetty, Suomen Kaupunkiviskaaliyhdistys ry:stä kaupungiviskaali Helge Olenius, Suomen Kaupunginvoutien Yhdistys

ry:stä avustava kaupunginvouti Heikki Mälkki sekä Tietojenkäsittelyn Palveluyritysten Liitto Tipal ry:stä puheenjohtaja Juhani Luukkonen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että verotustietoja koskevia tiukkoja salassapitosäännöksiä osittain lievennettäisiin. Näin tehostettaisiin viranomaisten välistä yhteistyötä ja vähennettäisiin päällekkäistä tietojen keräämistarvetta. Ehdotettujen muutosten perusteella muun muassa poliisi, syyttäjä, ulosottoviranomainen sekä tuomioistuimen määräämä pesänselvittäjä ja pesänjakaja voisivat saada verotustietoja laissa nimenomaisesti säädettyyn käyttötarkoitukseen kuten rikostutkintaa, päiväsköön suuruuden määräämistä, ulosottoa sekä osituksen ja perinnönjaon toimittamista varten. Tämän lisäksi valtion rekistereitä ja tilastoja pitävälle viranomaisille annettaisiin oikeus saada veroviranomaisilta tunnistamistietoja. Hallitus ehdottaa vielä, että verohallitus voisi erityisistä syistä määrätä verotustietoja annettaviksi valtion ja kunnan viranomaisille sekä julkisyhteisöille myös muuhun kuin laissa nimenomaisesti säädettyyn käyttötarkoitukseen.

Valiokunta on asiaa käsitellessään erityisesti paneutunut lakiehdotusten aiheuttamiin tietosuojangelmiin. Valiokunta on tällöin kiinnittänyt huomiota siihen, että yleiset säännökset viranomaisten välisestä tietojen vaihdosta puuttuvat kokonaan. Yksilön tietosuoja koskevat yleiset periaatteet ovat niin ikään lailla säätötelemättä samoin kuin kysymys liike- ja yhteisörekisteristä. Valiokunnan mielestä hallituksen olisi periaatteessa tullut selvittää nämä kysymykset ensin ja vasta sitten ehdottaa nyt kysymyksessä olevanlaisen erityislain säätämistä. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä tietosuojalainsäädännön, viranomaisten välistä tietojen vaihtoa koskevan lain sekä liike- ja yhteisörekisterilain aikaansaamista mahdollisimman pian.

Hallituksen esityksen perusteluissa esitetyt pyrkimykset hallinnossa jo olevien tietojen nykyistä hyödyllisempään käyttämiseen ja viranomaisten järkevän yhteistyön edistämiseen ovat valiokunnan mielestä asianmukaisia perusteita esityksen antamiselle. Valiokunta pitää ehdotettua lainsäädäntöä tarpeellisenä erityisesti sen myönteisten puolien, työn ja vaivan säästämisen, byrokratian karsimisen ja kustannusten vähenemisen takia.

Valiokunta ei kuitenkaan ole voinut hyväksyä lakiehdotuksia sellaisinaan vaan pitää välttämättömänä niiden täsmentämistä. Tällöin on kiinnitettävä erityistä huomiota verovelvollisen tietosuojaan parantamiseen, koska varallisuutta on pidettävä tietosuojaan vaativana kokonaisuutena. Valiokunnan yksityiskohtaiset muutosehdotukset ilmenevät jäljempänä. Tässä yhteydessä valiokunta korostaa sitä, että tässä mietinnössä lakiehdotuksiin otettuja kantoja ei ole tarkoitettu ennakkokannanotoiksi valmisteltaessa tietosuojalainsäädäntöä tai yleisiä säännöksiä viranomaisten välisestä tietojen vaihdosta taikka lakia liike- ja yhteisörekisteristä.

Esityksen perusteluissa todetaan, että selkeämmän lainsäädännön avulla myös kansalaisilla olisi mahdollisuudet tietää, mihin tarkoituksiin heidän antamiaan tietoja on mahdollista käyttää. Valiokunta pitää tätä näkökohtaa tärkeänä. Tämän lisäksi yksityisen henkilön olisi valiokunnan mielestä saatava kysyttäessä tiedot siitä, minne ja mihin tarkoituksiin hänen verotustietojensa on annettu. Koska tietojen antaminen kansalaiselle hänen sitä pyytäessään johtuu hyvästä hallintokäytännöstä, valiokunta ei kuitenkaan ole pitänyt tarkoituksenmukaisena ehdottaa tätä koskevien säännösten sisällyttämistä käsiteltävänä oleviin lakiehdotuksiin.

Saamiensa asiantuntijalausuntojen johdosta valiokunta kiinnittää vielä huomiota siihen, että nyt käsiteltävänä olevien lakiehdotusten säännöksillä ei ole tarkoitus vaikuttaa tilastokeskuksen oikeuteen saada tilastojen laatimista varten tarvittavia tietoja tilastokeskuksesta annetun lain 3 §:n nojalla. Sanottua lakia voidaan pitää tiettyä laitosta koskevana erityissääntelynä, joka menee verotuslakiin sisältyvän yleisemmän sääntelyn edelle.

Edellä lausutun huomioon ottaen valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin yksityiskohtiin kohdistuvien huomautuksin.

1. Verotuslaki.

Lain nimi ke ja johtolause. Ehdotetuista, jäljempänä tarkemmin ilmenevistä muutoksista seuraa, että valiokunta ehdottaa sekä lain nimikkeeseen että johtolauseeseen tehtäväksi lakitekni sen tarkistuksen.

132 §.

1 mom. Valiokunta esittää momenttiin pienenkö, lähinnä kielellistä tarkistusta.

2 mom. Kun valiokunnan huomiota on kiinnitetty tullihallinnon suorittamaan verotukseen, valiokunta toteaa mahdollisten epäselvyyksien välttämiseksi, että käsitteeseen verotus sisältyy myös tulliverotus ja muu tullilaitoksen toimittama verotus.

Jäljentämistekniikan kehittymisen vuoksi valiokunta katsoo aiheelliseksi korostaa periaatetta, ettei viranomaisen eikä oikeuden pöytäkirjassa tai päätöksessä saa selostaa annettuja tietoja laajemmalti kuin on välttämätöntä.

3 mom. Valiokunta esittää momenttia täydennettäväksi, jotta kihlakunnantuomarin määräämän väliaikaisen pesänselvittäjän asema ja toimivalta ei aiheuttaisi tulkintavaikeuksia.

Valiokunta toteaa, että tässä momentissa mainituilla yksityisillä henkilöillä on saamiinsa tietoihin nähden vaitiolovelvollisuus verotuslain 133 §:n nojalla. Verotuslain rangaistussäännökset (124 §) eivät kuitenkaan ulotu näihin henkilöihin, vaan koskevat yksinomaan virkamiehiä. Verotuslaissa jo nyt oleva aukko laajenisi hallituksen esityksen johdosta. Valiokunta katsoo tietosuojaan parantamiseksi välttämättömäksi ehdottaa, että lakiin otetaan uusi 124 a §, jolla vaitiolovelvollisuuden rikkominen tehdään myös yksityisten henkilöiden osalta rangaistavaksi.

4 mom. Valiokunnan saamien selvitysten perusteella momentin muotoilu on osoittautunut epäselväksi. Tarkoituksena on, että jokainen salassapidettävien verotustietojen tarvitsija pyytää tietoja suoraan veroviranomaisilta. Vaikka tilastoa tai rekisteriä tosiasiallisesti pidetään jonkin verohallinnon ulkopuolella olevan viranomaisen toimesta, ei tämä ole oikeutettu luovuttamaan tietoja ilman veroviranomaisen lupaa. Mikäli ulkopuolinen rekisteri- tai tilastoviranomainen luovuttaisi tietoja edelleen oman harkintansa mukaan, vaikeutuisi tietojen suojaaminen huomattavasti. Tämän vuoksi valiokunta esittää sanonnan selventämistä. Valio-

kunta toteaa, että hallituksen esityksen yksityiskohtaisessa perusteluosassa on selvitetty, mitä tunnistamistiedoilla tarkoitetaan. Lakitekstissä olisi kuitenkin määriteltävä tunnistamistieto-käsite. Valiokunta ehdottaa momentin ulottuvuutta tarkistettavaksi myös siten, että tietojen saannin tarkoitus todettaisiin tässä säännöksessä.

Tunnistamistietojen edelleen luovuttamisesta säädetään uudessa 7 momentissa.

Viittaus, että tunnistamistietojen luovuttamisesta säädetään erikseen, on tässä erityislaissa tarpeeton varsinkin, kun tällaista lainsäädäntöä ei vielä ole.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tunnistamistiedoista perittäviä maksuja koskeva säännös on myös tarpeeton ja siis poistettava lakiehdotuksesta.

5 mom. Momentti eroaa edellisestä momentista siten, että se koskee muidenkin tietojen kuin tunnistamistietojen antamista, ja siten, että tietoja voidaan antaa muihinkin tarkoituksiin kuin rekisterin tai tilaston pitämistä varten, sekä siten, että tietojen antaminen edellyttää erityisiä syitä. Lisäksi tietojen antaminen on verohallituksen harkinnassa, kun sitä vastoin 4 momenttia sovellettaessa viranomaisilla ja julkisyhteisöillä on oikeus tietojen saantiin tiettyjen edellytysten vallitessa. Valiokunta pitää säännöksessä myönteisenä sitä, että sen avulla muun muassa suunnittelussa ja tutkimuksissa voitaisiin käyttää luotettavia tietoja ja siten parantaa tulosten käyttökelpoisuutta. Valiokunnan mielestä verotustietojen antamisen tämän momentin nojalla tulee kuitenkin olla poikkeuksellista ja rajoitettua. Erityisiä syitä tietojen antamiseen voisi valiokunnan käsityksen mukaan olla, kun pyydetään tietoja, jotka sinänsä ovat julkisia, mutta hankalasti eri paikoista poimittavissa ja jotka saadaan verohallituksen rekistereistä tietokonetta apuna käyttäen huomattavasti nopeammin, helpommin ja halvemmalla. Tilaston muodossa olevien massa- tai ryhmätietojen antaminen viranomaisille ja julkisyhteisöille näiden lakimääräisten tehtävien suorittamiseksi ei loukkaa verovelvollisen tietosuojaa. Sitä vastoin, kun pyydetään yksityistä verovelvollista koskevia tietoja tai tietoa, josta saadaan selville myös yksityistä kansalaista koskevia tie-

toja, tietoja voidaan valiokunnan mielestä antaa viranomaisille ja julkisyhteisöille vain silloin, kun nämä tarvitsevat tietoja heille laissa nimenomaan ja yksilöidysti säädettyjä tehtäviä varten ja kun heillä muun lainsäädännön perusteella on oikeus tietojen saantiin.

6 mom. Koska oikeuskäytännössä sanaa "asiakirjat" tässä yhteydessä on tulkittu ahtaasti niin, etteivät siihen sisälly esimerkiksi magneettinauhoilla olevat verotustiedot, valiokunta ehdottaa momentissa käytettäväksi sanontaa "verotustiedoista ja -asiakirjoista". Muutoin ei ole tarkoitus muuttaa tämän momentin aikaisempaa tulkintaa.

Valiokunta toteaa, että ehdotettu uusi rangaistussäännös, 124 a §, on tämänkin momentin osalta tietosuojan kannalta tarpeen.

7 mom. (uusi). Valiokunta katsoo, että verovelvollisen tietosuojan parantamiseksi lakiin olisi lisättävä säännös, jonka mukaan saatuja tietoja saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty ja johon tarkoitukseen ne on luovutettu. Laissa olisi myös kiellettävä tietojen luovuttaminen edelleen, ellei muuta ole säädetty tai tietoja annettaessa toisin määrätty.

Valiokunta pitää tarpeellisenä, että annettaessa tämän pykälän perusteella tietoja tietojen saajille ilmoitetaan tietojen salassapitovelvollisuudesta.

124 a § (uusi).

Valiokunta ehdottaa uuden yksityisiin henkilöihin ulottuvan rangaistussäännöksen lisäämistä lakiin edellä ilmenevien syiden vuoksi.

2. Liikevaihtoverolaki.

Valiokunta on tehnyt lakiehdotukseen verotuslakiin ehdotettuja muutoksia vastaavat muutokset. Liikevaihtoverotuksen ja välittömän verotuksen rakenteellisista eroavuuksista johtuu, että 73 §:n 1 momentti esitetään hyväksyttäväksi sellaisenaan.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

verotuslain (poist.) muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain 132 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1023/74), sekä lisätään uusi 124 a § seuraavasti:

124 a § (uusi).

Jos muu kuin 124 §:ssä tarkoitettu henkilö luvattomasti ilmaisee, mitä hän 133 §:n nojalla on velvollinen pitämään salassa, hänet on tuomittava sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

132 §.

Tietoja ja asiakirjoja, jotka ilmoittamisvelvollisuuden täyttämiseksi on esitetty, ei saa antaa vero- ja tutkijalautakunnassa, keskusverolautakunnassa, lääninhallituksessa, lääninoikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa muiden kuin lautakunnan, lääninoikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden puheenjohtajan ja muiden jäsenten, lääninhallituksen asianomaisten virkamiesten, valtion- ja kunnanasiamiehen, verotusasiamiehen, tarkastusasiamiehen, lääninveroviraston, kunnanhallituksen ja kansaneläkelaitoksen edustajan sekä asianomaisten lautakuntien, lääninhallituksen ja tuomioistuinten toimihenkilöiden ja niiden kutsumien asiantuntijoiden nähtäväksi. Tämä ei kuitenkaan estä keskusverolautakunnan, lääninoikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätösten julkaisemista sanamuodon mukaisina tai lyhennettyinä,

asianosaisten nimiä kuitenkaan mainitsematta.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Puolisolla tai kuolleen puolison oikeudenomistajilla samoin kuin tuomioistuimen tai tuomarin määräämällä pesänselvittäjällä ja pesänjakajalla on oikeus saada verotusasiakirjoista ilmeneviä pesän selvittämiseksi ja osituksen tai perinnönjaon toimittamiseksi tarvittavia tietoja.

Valtion ja kuntien viranomaisilla sekä julkisyhteisöillä on oikeus saada verohallitukselta rekisterien ja tilastojen pitämisessä tarvittavia verovelvollisen yksilöimistä tarkoittavia tietoja (tunnistamistieto). (Poist.)

(5 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Verohallitus voi määrätä verotustiedot ja -asiakirjat annettaviksi tilastollista tai tieteellistä tutkimusta varten tällaista tutkimusta suorittavan viranomaisen tai henkilön käytettäväksi.

Veroviranomaisilta tämän pykälän nojalla saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu. Tietoja ei saa luovuttaa edelleen, ellei toisin ole säädetty tai tietoja annettaessa niin määrätty.

Voimaantulosäännös.

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2.

Laki

liikevaihtoverolain (poist.) muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihtoverolain 73 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa (608/76), sekä lisätään uusi 82 a § seuraavasti:

73 §.

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)
 Puolisolla tai kuolleen puolison oikeudenomistajilla samoin kuin tuomioistuimen tai tuo-

marin määräämällä pesänselvittäjällä ja pesänjakajalla on oikeus saada verotusasiakirjoista ilmeneviä pesän selvittämiseksi ja osituksen tai perinnönjaon toimittamiseksi tarvittavia tietoja.

Valtion ja kuntien viranomaisilla sekä julkis-yhteisöillä on oikeus saada verohallitukselta rekisterien ja tilastojen pitämisessä tarvittavia verovelvollisen yksilöimistä tarkoittavia tietoja (tunnistamistieto). (Poist.)

(5 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Verohallitus voi määrätä verotustiedot ja asiakirjat annettaviksi tilastollista tai tieteellistä tutkimusta varten tällaista tutkimusta suorittavan viranomaisen tai henkilön käytettäväksi.

Veroviranomaisilta tämän pykälän nojalla saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu. Tietoja ei saa

luovuttaa edelleen, ellei toisin ole säädetty tai tietoja annettaessa niin määrätty.

82 a §. (uusi)

Jos muu kuin 82 §:ssä tarkoitettu henkilö luvattomasti ilmaisee, mitä hän 74 §:n nojalla on velvollinen pitämään salassa, hänet on tuomittava sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Voimaantulosäännös.

.(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1980.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Melin, varapuheenjohtaja Suonio (osittain), jäsenet Hirvelä, Jaakonsaari (osittain), Kortessalmi, Kuoppa, Mäkinen (osittain), Nieminen (osittain),

Paakkinen, Pesälä (osittain), Petäjäniemi, Pukio, Rautiainen, Rytönen (osittain), Starast (osittain) ja Torikka sekä varajäsenet Piipari (osittain), P. Vennamo (osittain) ja Zyskowitz.

Vastalause.

Hallituksen lakiesityksessä n:o 146/1979 vp. verotuslain 132 §:n ja liikevaihtoverolain 73 §:n muuttamisesta säädetään, että syyttäjällä ja poliisilla on oikeus saada verotusasiakirjoista ilmeneviä päiväskakon suuruuden määrittämistä varten tarvittavia tietoja sen mukaan kuin verohallitus tarkemmin määrää.

Laissa päiväskakon suuruuden määrittämisestä lähdetään siitä, että päiväskakon suuruuden määrittämisessä on otettava huomioon sakotettavan senhetkiset tulot ja varallisuus, joka maksukyvyyn mukaan onkin oikea periaate. Lakiesityksessä on todennäköisesti lähdetty siitä, että antamalla verotustiedot käytettäväksi sakotettavaa estettäisiin ilmoittamasta kuulusteluissa ja mahdollisessa oikeudenkäynnissä tulo- tai varallisuustietonsa todellista alhaisempina.

Veroviranomaisilla olevat verotustiedot laa- haavat kuitenkin vähintään vuoden, sakkohet- kestä laskien yleensä kaksi vuotta jäljessä. Jos päiväskakon suuruuden määrittämisperusteena käy- tetään verotusasiakirjoista ilmeneviä tulo- ja varallisuustietoja, ne saattavat usein poiketa tuntuvastikin sakotettavan todellisesta senhet- kisestä maksukyvyistä. Sakotettavalla on saatta- nut viimeksi päättyneenä verotusvuonna — siis pari vuotta aikaisemmin — olla esimerkiksi sa- tunnaisia tuloja, esimerkiksi perintötuloja, ja näin päiväskakon suuruus määräytyisi hänen senhetkistä maksukykyään tuntuvasti korkeam- maksi. Toisaalta hän on voinut olla vielä pari vuotta aikaisemmin kokonaan tuloja vailla, esi- merkiksi opiskelija, työssä käymätön tai ulko- mailla asuva, jolloin hänelle määrättäisiin mi-

nimipäiväsakko, vaikka hänen todelliset tulonsa sakotushetkellä olisivat minkä suuruiset tahansa.

Laki hallituksen esittämässä muodossa merkitsisi käytännössä myös sitä, että sakotettavan ei tarvitsisi kuulustelussa ilmoittaa lainkaan senhetkisiä tulojaan, vaan hänellä olisi oikeus kehottaa poliisia ottamaan tarpeelliset tiedot veroviranomaiselta. Tämä johtaisi hankalaan ja kalliiseen byrokratian kasvamiseen.

Nykyisenkin lain mukaan sakotettavan on ilmaistava tulonsa oikein ja jos viranomaiset epäilevät ilmoituksen todellisuutta ja siis poliisia harhauttavan tiedon antamista, heillä on oikeus saada veroviranomaisilta oikeat tiedot vedoten tähän mahdolliseen väärän tiedon antamiseen eli epäilyyn rikokseen.

Edellä mainituista syistä lakiesityksen 132 §:n 2 momentin viimeinen virke on poistettava. Sama koskee liikevaihtoverolain 73 §:n 2 momentin viimeistä virkettä.

Edelleen verotuslain 132 §:n 5 momentti ja liikeverolain 73 §:n 5 momentti määräävät, että verohallitus voi erityisistä syistä määrätä verotusasiakirjoista ilmeneviä tietoja

annettavaksi valtion ja kunnan viranomaisille sekä julkisyhteisöille myös muussa kuin edellä tässä pykälässä säädettyssä tarkoituksessa.

Lakivaliokunnan mietinnössä on 4 momentti kirjoitettu niin, että julkisyhteisöjen tarve on tullut täytetyksi. Kun ”erityisiä syitä” ei laissa ja sen perusteluissa ole tarkemmin määritelty, 5 momentti avaisi veroviranomaisille heidän oman harkintansa mukaan portit antaa verotustietoja teoriassa minkälaiseen käyttöön tahansa. Jo 4 momentin säätämät rekisteri- ja tilastotiedot kattavat riittävästi viranomaisten, kuntien ja julkisyhteisöjen tarpeet ja tehostavat viranomaisten välistä yhteistyötä sekä vähentävät päällekkäistä tietojen keräämistä, kuten lakiesityksen yleisperusteluissa on mainittu.

Näistä syistä verotuslain 132 §:n 5 momentti ja liikevaihtoverolain 73 §:n 5 momentti ovat tarpeettomia.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki verotuslain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain 132 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1023/74), sekä *lisätään* uusi 124 a § seuraavasti:

124 a §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

132 §.

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Verotuksen toimittamista, verovalvontaa, veron perimistä, verotuksesta tehtyjen valitusten tutkimista ja verorikosta koskevaa syytteen nostamista ja ulosottoa varten on veroilmoitukset sekä muut veroviranomaiselle kertyneet asiakirjat annettava asianomaisen viranomaisen tai sen edustajan käytettäväksi. Takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa annetun lain (260/59) 12 §:ssä säädettyin edellytyksin on verotusasiakir-

jat tai niistä ilmenevät tiedot annettava vangitsemiseen oikeutetun viranomaisen käytettäväksi muunkin rikoksen kuin verorikoksen selvittämistä varten. (Poist.)

(3 ja 4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

(5 mom. *poist.*)

(5 ja 6 mom. kuten valiokunnan mietinnön 6 ja 7 mom.)

82 a §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

2.

Laki

liikevaihtoverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihtoverolain 73 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa (608/76), sekä *lisätään* uusi 82 a § seuraavasti:

73 §.

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Verotuksen toimittamista, verovalvontaa, veron perimistä, verotuksesta tehtyjen valitusten tutkimista ja verorikosta koskevaa syytteen esittämistä ja ulosottoa varten on veroilmoitukset sekä muut veroviranomaisille kertyneet asiakirjat annettava asianomaisen viranomaisen tai sen edustajan käytettäväksi. Takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa annetun lain (260/59) 12 §:ssä säädettyin edellytyksin on verotusasiakirjat tai niistä ilmenevät tiedot annettava vangitsemiseen oikeutetun viranomaisen käytettäväksi muunkin rikoksen kuin verorikoksen selvittämistä varten. (Poist.)

(3 ja 4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

(5 mom. *poist.*)

(5 ja 6 mom. kuten valiokunnan mietinnön 6 ja 7 mom.)

82 a §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1980.

Jalmari Torikka

J. Juhani Korttesalmi

Pekka Vennamo

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,
7 päivänä joulukuuta 1979.
Lausunto n:o 3.

Lakivaliokunnalle.

Lakivaliokunta on 9 päivänä marraskuuta 1979 päivätyssä kirjelmässä eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt valtiovarainvaliokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä n:o 146 laiksi verotuslain 132 §:n ja laiksi liikevaihtoverolain 73 §:n muuttamisesta.

Hallitus esittää, että viranomaisten välisen yhteistyön tehostamiseksi ja päällekkäisten tietojen keräämistarpeen vähentämiseksi verotustietoja koskevia salassapitosäännöksiä osittain lievennettäisiin. Verotuslakiin ja liikevaihtoverolakiin ehdotetaan muutoksia, joiden mukaan poliisi, syyttäjä, ulosottoviranomainen sekä tuomioistuimen määräämä pesänselvittäjä ja pesänjakaja voisivat saada verotustietoja laissa nimenomaisesti säädettyyn käyttötarkoitukseen. Laki ehdotuksen mukaan verotustietoja voitaisiin antaa ulosottoviranomaisen käytettäväksi ulosottoa varten, verotusasiakirjat tai niistä ilmenevät tiedot olisi niin ikään annettava vangitsemiseen oikeutetun viranomaisen käytettäväksi kotietsinnän edellytyksin muunkin rikoksen kuin verorikoksen selvittämistä varten, minkä lisäksi syyttäjällä ja poliisilla olisi oikeus saada verotusasiakirjoista päiväsaikon suuruuden määräämistä varten tarvittavia tietoja verohallituksen yleisohjeiden mukaisesti. Tämän lisäksi ehdotetaan, että tuomioistuimen määräämällä pesänselvittä-

jällä ja pesänjakajalla olisi oikeus saada verotusasiakirjoista ilmeneviä pesänselvittämiseksi ja osituksen tai perinnönjaon toimittamiseksi tarvittavia tietoja, minkä lisäksi myös puolisoilla tai kuolleen puolison oikeudenomistajilla olisi oikeus saada nämä tiedot. Niin ikään valtion rekistereitä ja tilastoja pitävillä viranomaisilla olisi oikeus saada veroviranomaisilta tunnistamistietoja, minkä lisäksi verohallitus voisi erityisistä syistä määrätä verotusasiakirjoista ilmeneviä tietoja annettavaksi valtion ja kunnan viranomaisille sekä julkisyhteisölle myös muussa kuin edellä mainitussa tarkoituksessa.

Valiokunta on todennut, että verotustietojen antamisesta muiden viranomaisten käytettäväksi saattaa aiheutua sellaisia tilanteita, joiden osalta olisi vielä erikseen selvitettävä kansalaisten oikeusturvaan liittyvät kysymykset. Tällöin olisi lisäksi kiinnitettävä erityistä huomiota eri viranomaisten välisiin yhteistoimintamuotoihin sekä eri viranomaisten salassapitoa koskeviin kysymyksiin. Valiokunta on käsitellyt asiaa lähinnä valtiontaloudelliselta kannalta ottaen huomioon esityksen vaikutukset vero- ja muiden hallinto- viranomaisten toimintaan. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on todennut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset tässä mielessä tarkoituksenmukaisiksi.

Valtiovarainvaliokunnan puolesta:

Pertti Salolainen

Arvo J. Kämppi